

הפעם אצל: פגיעת איבה

מיצוי זכויות יעבץ ביטון עו"ד

"פגיעת איבה"

בהתאם להנחה שבסעיף 2 לחוק התגמולים פגיעת איבה היא אותה פגיעה המתרחשת בנסיבות שיש בהן יסוד סביר להניח שהפגיעה בה נפגע אדם היא פגיעת איבה. מה הן אותן נסיבות המהוות בסיס להנחה זו? על כך ניתן ללמוד מהגדרת פגיעת איבה שבסעיף 1 לחוק. סעיף 1 לחוק קובע כי "פגיעת איבה" היא אחת מאלה -

- פגיעה מפעולות איבה של כוחות צבאיים או צבאיים - למחצה או בלתי סדירים של מדינה עויינת לישראל,
- מפעולות איבה של ארגון עויין שבמשפט הפלילי של הרוצח נקבע כי המניע לפעולתו לא היה כנימוקו).

- פגיעה בשגגה מידי אדם עקב פעולת איבה של כוחות אויב, או פגיעה בשגגה בנסיבות שהיה בהן מקום לחשש סביר כי תבוצע פעולת איבה כאמור.

- פגיעה ממשק שהיה מיועד לפעולות איבה של כוחות אויב, או פגיעה ממשק שהיה מיועד נגד פעולה כאמור אף אם לא הופעל, למעט פגיעה שנפגע בה אדם בגיל 18 ומעלה כשהוא מבצע פשע או עבירה אחרת שיש בה זדון או רשלנות כושעת.

מכאן שנסיונות המלמדות על פגיעה כאמור לעיל יבססו ההנחה כי מדובר בפגיעת איבה. כל מקרה ומקרה נבחן על פי נסיבותיו המיוחדות ואנו נעלה מספר דוגמאות לצורך המחשת ההכרעה בעניין.

נסיבות אשר לימדו על הפגיעה כפגיעת איבה

- במקרה רצח בו הרוצח נימק את המניע לרצח ביהדותו של הנרצח ובפעולה כמזווה ארגון ה"חמאס" נקבע כי הפגיעה הייתה פגיעת איבה כיוון שהפעולה בוצעה בשליחות ארגון עויין ועל מנת לקדם את מטרותיו (וזאת על אף שבמשפט הפלילי של הרוצח נקבע כי המניע לפעולתו לא היה כנימוקו).

- נהג אוטובוס אגד שנסע לגנין הותקף על ידי רעולי פנים חמושים בסכינים אשר איימו להרגו ואחרי כן שרפו את האוטובוס. בעת מנוסתו מהם נכל הנפגע ונחבל ברגלו. בית המשפט קבע כי מדובר בפגיעה עקב פעולת איבה מכיוון שהפגיעה הייתה תוצאה של מנוסה מאיומי רעולי הפנים על חיי הנפגע.

- פגיעה מזריקת אבנים על רכב באיזור עזה היא באופן חד משמעי פגיעת איבה.

- במקרה מעניין של אדם אשר סייע לגורמים שונים לרכוש קרקעות ביהודה ושומרון ואשר נרצח, לפי הטענה, על ידי המודיעין הפלשתיני, לאחר ששנים רבות היה נתון לאיומים מצד גורמים עויינים, סירבה הרשות המאשרת להכיר בפגיעה כפגיעת איבה ודחתה תביעת אישתו של המנוח. אשת המנוח הציגה בפני ועדת הערר חוות דעת של מומחה לזירה הפלשתינית (הסטוריון ששירת בעבר בשב"כ) ואת הכרזת הממשלה כי אש"ף והפת"ח הם "ארגון טרוריסטי" הרשות המאשרת לא הביאה ראיות או חוות דעת מומחה מטעמה, והועדה קבעה כי על סמך החומר שבפניה ובנסיבות המקרה יש להכיר במקרה כפגיעת איבה וזאת משום שהפעולה נועדה להטיל טרור על מי שמתחף פעולה בעניינים כלכליים עם גורמי מדינת ישראל.

נסיבות אשר לא לימדו על הפגיעה כפגיעת איבה

- מקום בו הרקע לאירוע הוא פלילי בעיקרו, אין מקום לקבוע כי פגיעה שאירעה היא פגיעת איבה. כך למשל בפגיעה תוך כדי גניבה גרידא ללא רקע לאומני, מקום שהגניבה נועדה להצמיח רווח כלכלי לגנב, לא ניתן לראות באירוע זה אירוע על רקע לאומני ואין לאמר כי מדובר בפגיעת איבה.

- במקרה בו נרצח אדם רצח אכזרי קבעה ועדת הערר כי אישיותו של הנפגע, היותו אדם תמים ישר והגון, אינה מבססת נקודת מוצא כי פגיעתו היא פגיעת איבה.

- קרות האירוע בתקופה בה מתרחשים אירועים רבים דומים הנחשבים לפגיעות איבה, אינו יכול להיחשב כנסיבה תומכת, אלא אם כן **שיטת הביצוע** כמעט זהה והרשויות המוסמכות מאשרות זהות המבצעים על רקע לאומני מתוך הראיות.

- פגיעה ממשק או חומר נפץ צה"לי, אף כי היא מתאימה לכאורה לחלופה השלישית בהגדרת "פגיעת איבה" בחוק, אינה מהווה בהכרח פגיעת איבה. כך שפגיעת ילד מנפל של פגז בשדה, פגיעת אזרח מכלי נשק צה"לי בעת ביקורו בתערוכה של כלי נשק צה"ליים, או פגיעה בעת משחק בכלי נשק צה"ליים שהושארו בשטח! כל אלו אינם מהווים פגיעת איבה בהכרח. יש צורך בקשר סיבתי בין השימוש בנשק לבין פעולת איבה, קשר ממש ולא עקיף ומרוחק, על מנת שהפגיעה לפי החלופה השלישית תיחשב פעולת איבה. יש להראות כי בעת הפגיעה שימש הנשק בפועל את כוחות צה"ל במניעת פעולת איבה, ולא שככלל משמש הנשק את כוחות צה"ל.

- אמירה או קביעה של ידעונים (כך נטען במקרה מסוים) אינה נסיבה היכולה ללמד על פגיעה כפגיעת איבה.

- כאשר אדם הנורה על ידי חייל אגב סכסוך פרטי, אין מדובר בפגיעת איבה; בעוד שאם אדם נפגע מירי או מפליטת כדור של חייל בפעילות מבצעית, אזי מדובר בפעולת איבה.

המבחן המכריע לעניין זה, כפי שניסח אותו בית המשפט, הוא מבחן אובייקטיבי של סבירות. כלומר מבחן הבודק האם הוצג חומר המבחן אינו מבחן יכול לשמש בסיס להנחה כי הפגיעה היא פגיעת איבה, וכן האם ישנן ראיות השוללות זאת. המבחן אינו מבחן אובייקטיבי של תחושות אלא של ראיות. אין צורך שהיה אלו ראיות קבילות ואין צורך לשכנע כאילו היה זה בית משפט, אך יש צורך להציג ראיות סבירות כלשהן.

החומר המקצועי נלקח מתוך הספר **פגיעות איבה המדריך לנכים ולמשפחות הנפגעים באדיבות:**
 רחוב בצלאל 10, ת.ד. 3452 רמת גן, 5213603
 טלפון (רב קווי): 03-5758462, פקס: 03-5759601
 www.yavetz.co.il

עומד יעבץ
 ע"ד, נוטריון
 yavetzad@gmail.com

יעבץ/ביטון
 משרד עו"ד

ניתן לקבוע פגישה ייעוץ חינם
 במשרד זקאי
 בע"מ 1-800-22-30-20

הפעם אצל: מה הכי חשוב בחינוך הילדים?

עוד למחשבה טורו של חיים ולדר

חיים ולדר מעלה נקודות חשובות,

במעין "ספירת מלאי" של הדברים החשובים לנו באמת

ט"ו בשבט, ראש השנה לאילנות, מתחבר תמיד למשפחתיות. "כי האדם - עץ השדה" (דברים כ' י"ט), ולחיבור בין ילדים להורים. "שכל נטיעות שנטועין ממך יהיו כמותך" (תענית, דף ה, עמוד ב).

אנשים אינם חיים לנצח. איפשהו בגיל 120 זה נגמר. אבל האמת היא, שבני אדם ממשכים לחיות - דרך הילדים שלהם, הנושאים את הגנים שלהם, עצמם ובשרם ממש.

ואם אנו ממש רוצים להמשיך לחיות, עלינו להתאמץ עוד יותר ולהעביר גם את האישיות, המידות הטובות, האמונה, התובנות שצברנו בחיינו, הדעות, המחשבות, הידע והרגשות.

הבעיה שרבים מבני האדם עסוקים בעצמם, ושוכחים לתחזק את הענפים והעלים שלהם. עץ חיים, שזה הילדים שלהם, גדלים פרא, החיבור בין אב ובנו מתמסמס.

התשובה לכך היא "נוכחות הורית", להשקות את העץ, לעקוב אחר צמיחת הענפים, ואם צריך להזרים להם כוחות. אי לכך, נכון, החיים מלאים בדברים שצריכים בדיקה תקופתית. אך לא תמיד זו אכן נעשית.

ט"ו בשבט (שהוא גם סיום "שליש" וחלוקת תעודות), הוא זמן נכון לעשות מעין "ספירת מלאי" של הדברים החשובים לנו באמת, כדי ולדעת מה הזנחנו ומה לא.

1. אהבה

פשוטו כמשמעו. מילים חמות וטובות, חיבוק, יד על הכתף. ילדים זקוקים לידיעה שאוהבים אותם באמת ובתמים. ישנם המניחים שאין צורך לומר זאת "מה, לא ברור לך?" אז זהו שלא. וגם אם כן, כמו עץ שאם לא משקים אותו הוא ייבול "גם אם ברור לך" כך גם האדם...

2. אמונה וביטחון

ביום מבני האדם זקוקים לסיפורי ניסים כדי להתחזק באמונה וביטחון. בשאר ימים הם מסתובבים מלאי דאגה. מה יהיה? כיצד להתמודד? איך נתפרנס? הדאגה הזו עלולה לעבור גם לילדים. הדברים אמורים גם לגבי פחדים למיניהם, העוברים מהורים לילדים, ולפעמים נוצרים אצל הילדים, אך ללא ליווי ותמיכה של ההורים. חיזוק באמונה וביטחון יכול להיעשות גם בתזכורת פשוטה על איך הגענו עד הלום. גם ללא מעשי ניסים.

3. בריאות

בדיקה בריאותית תקופתית לא תזיק. על ההורים לערוך בדיקות דם לעצמם לפחות אחת לשנה ומגיל מסוים גם בדיקות ממוקדות יותר.

לגבי הילדים יש לעקוב אחר תזונה, משקל, גובה, חיוורון, מצב השיניים ותלונות חוזרות על כאבים.

4. גיבוש

למשפחתיות יש ערך רב בעיצוב דרכו של אדם ובשימור חינוכו מול השפעות הסביבה. אך אין די בכך ששבעה או עשרה ילדים נולדו לזוג הורים. ללא חוויות משותפות והוויו משפחתי, הקשר שלהם למשפחה יהיה רק ההגדרה.

שולחן שבת מהווה מקור בלתי רגיל לגיבוש אך ישנן שנים רבות בהן הבנים לומדים בישיבות ואינם באים יחד לשבת. יש בפירוש מקום ליציאה משותפת, בילוי משותף עם הרבה תוכן רוחני בעיקר ושיתופיות.

5. דיבור

הדרך הפשוטה והמקובלת לשמר קשר עם הילדים. לדבר איתם. לשאול על חיים ועל חבריהם ועל שביעות או אי שביעות רצונם ממקום הלימודים או ממצבם החברתי. רצוי לדבר עם כל ילד מדי שבוע

אגב, שיחה אינה "מה נשמע" ו"מה שלומך" ו"מה המצב". היא הקדשת זמן שבו יישאל הילד שאלות רבות על מצבו, תחושתו, הרגשתו, טענותיו ושביעות רצונו.

6. הגברת מוטיבציה

שיחת מוטיבציה בה ייאמרו היעדים בפירוש ויבחנו הדרכים להשגתם ולא מעט מילים מעודדות על שהושג בעבר ודוחפות (בעדינות) להשגת יעדים בעתיד.

עלינו לזכור שדרישה היא מחמאה ויותר הוא עלבון. כמובן שחנוך לנער ע"פ דרכו ויש להתאים את הציפייה ליכולת.

7. חינוך

בית מחנך הוא בית בריא. ילדים זקוקים לאווירה טובה ונעימה, לידיעה כי הסביבה שלהם שמחה בחלקה. "חינוך מתחיל עם טוב". לחינוך יש אח גדול ששמו "הומויה". שתפקידו להפוך סלעים כבדות לחצץ. כמובן במידה הנכונה.

8. טיפול

במקרים שילד נחשל, אם מבחינה לימודית, אם מבחינה חברתית, אם מבחינה של "ילד מטופל" חשוב לציין שילד הזקוק לטיפול ואינו מקבל אותו, זה לא הופך אותו ל"בלתי זקוק לטיפול" כי אם מפנה אותו למחלקה גרועה יותר ושמה "זקוק לטיפול ואינו מטופל".

9. כבוד

אדם הוא יצור הזקוק לכבוד. הכבוד הוא אחד המזונות הנפשיים החשובים לכל בן אנוש. עלינו להעניק לילד כבוד. כבוד זה קצת יותר ממחמאות. זה מחמאה שחוזרת על עצמה שוב ושוב עד שהיא הופכת חלק מתעודת הזהות המשפחתית שלו: "הצדיק", "המסודר", "החרוץ" ואפילו "הזריז", "המהיר", "תולעת ספרים", "המבוגר" ועוד. לכבד ילד זה להכיר בתכונה או כמה תכונות טובות שלו ולציין ממו כן להכיר בצרכיו ובאופיו ולצאת להם לגיטימציה.

10. לימוד

"אבות ובנים" הוא מוסד נפלא שהוקם עבור אבות שאינם מוצאים את הזמן ללמוד עם ילדיהם. זה עדיין לא מבטל את הצורך של ילדים ללמוד בשאר ימות השבוע. ומי שמסוגל למצוא את הזמן וללמוד עם הילד באופן שאינו מלחיץ אותו - יבורך.

11. משמעת

חשובה ביותר והכרחית לחינוכו של כל ילד. משמעת היא גם הגב של הילד. היא הידיעה שיש לו הורים (וגם היא לא חזקה מדי).

12. נתינה

מסלול חשיט גורם לנו לייצר את הדברים הרגילים, לקנות מצרכים וחפצים כבדרך אגב. לפעמים אנחנו שוכחים פשוט לתת. השכחה היא גם מצד הנותנים וגם מצד המקבלים.

לכן יש לקנות מפעם לפעם דבר שלא התבקש או לא נדרש ומצד שני להודות על קבלת דברים שאנו רואים בהם מובן מאליו.

13. סליחה

סליחה היא מילת קסם שפותרת המון, מנקה את השולחן ובעצם מחדשת את יחסנו עם הסובבים לנו. ראוי לו לאדם מפעם לפעם להביט סביבו ולחשוב ממי הוא צריך לבקש סליחה. לרוב מספיק לבקש, אך יש פעמים שאין די בזה. צריך לפייס לעבוד ולשכנע ואף לשלוח שליחים, אך בסופו של דבר הסליחה מגיעה.

כמו כן מוצע כאן לדאוג לכך שאנשים שאנו כועסים עליהם יבקשו את סליחתנו. זה נשמע מופרך, אך בדרך כלל כשפונים לאדם שיפלוני נפגע ומצפה שתפייס אותו הוא יעשה זאת.

14. עבודת המידות

קח תכונה לא טובה שלך. כזו שאתה יודע שהיא לא טובה או יותר מדי אנשים טוענים שהיא לא טובה (אפילו שהם כנראה לא צודקים...) ופשוט תעבוד עליה.

אם אומרים עליך שאתה קמצן, נסה לשחרר קצת את קצוות הארנקי, אם אתה כעסן, נסה לעבור חודש מבלי להתפרץ, אם אתה שקוע בעצמך נסה להיות קשוב ואם אתה ביקורתי נסה לפרגן. הורים שעובדים על מידותיהם מקבלים ילדים שצריכים פחות לעבוד על מידותיהם...

15. פיצוי

מדי פעם כדאי לפצות את ילדיך על עוולות שנעשו או אולי נעשו להם על אי תשומת לב, על עקיצות ועלבויות או על יחס קפדני. פיצוי הוא בנוס שנועד לפייס. מי שמרוויח זה שני הצדדים.

16. צילום

כל תמונה שתצלמו היום תוכיח את עצמה בעוד עשרים שנה. אנשים עוברים לפעמים כמה שנים מבלי להצטלם ובעוד חמישים שנה יגלו שהם לא זוכרים כלום מאותה תקופה. דאגו לתעד את העץ המשפחתי מפעם לפעם. כעת לא תרגישו כמה זה חשוב. בעתיד כן.

17. הריצה

"קריצה" היא בשבילי שם קוד ליצירת קוד אישי עם כל ילד. לפעמים נוצרים מחסומים בין הורים לילדים. תמיד כדאי שתהיה איזו דלת סתרים דרכה יפרץ המחסום. ישנם משברים גדולים ודרמות ענקיות היכולים להיפתר ב"קריצה".

18. רגשות

דברו על רגשותיכם. לא כל יוון וישראל לא אחד. אבל הבעת רגשות היא כמו עיסוי לנשמה. לא טוב לאגור דברים בלב כי הלב הוא לא מחסן.

19. שיחת נפש

שדרוג של האמור באות ד. פעם בכמה זמן, ראוי לקחת פסק זמן ולקיים שיחת נפש עם כל אחד מבני משפחתך. שיחת נפש בשונה משיחה רגילה שצריכה להתקיים מפעם לפעם, היא משהו הרבה יותר חזק ועוצמתי, היא מבהירה לשני הצדדים באמת מה הם חשים זה כלפי זה וכלפי עצמם ומה הם מצפים, מתאכזבים, רוצים, מותרים ומעוניינים. קשה להעריך את שוויה של שיחה נאה.

20. תורה ומצוות

כאן הבדיקה התקופתית היא יומיומית. כיהודים מאמינים בני מאמינים, אנו יודעים שכל יום הוא ניסיון ובכל יום אנו צריכים להתקדם. ואיך נתקדם אם לא נחשוב על דרגתנו ועל הדרגה שהיינו רוצים להגיע אליה?

**"טוב לב, זה להתנהג לאנשים
כפי שהיית מתנהג לעצמך."**

(לו חילץ)